

Marijan Benković

PASTORAL SAKRAMENTA POTVRDE U SEKULARIZIRANOM DRUŠTVU S NAGLASKOM NA KATEHETSKU PRIPRAVU

Marijan Benković, mag. theol.

Riječka nadbiskupija

Pregledni članak

UDK: 25:265.2[249+262.2+268+269.4]282

Primljeno: 10. siječnja 2014.

Autor govori o pastoralu sakramenta potvrde u kontekstu sekulariziranog društva. Sakrament potvrde od velike je važnosti za poslanje vjernika i njihovo svjedočenje vjere u svijetu. Potrebno je preispitati sadašnje modele pripreve koji nedovoljno uključuju mlade vjernike u život Crkve. Jedan je od važnih čimbenika daljnje pripreve za primanje sakramenta potvrde obiteljska kateheza. Od posebne je važnosti župna kateheza u okviru župne zajednice, budući da obiteljska kateheza sve manje postaje primarnim odgovorom u vjeri, premda ju nikakva druga kateheza ne može zamijeniti. Od voditelja župne kateheze traži se ravnoteža ljudske, duhovne i profesionalne dimenzije te poznavanje naslovnika. Župna zajednica treba uložiti velike napore u katehetsku pripravu.

Ključne riječi: sakrament potvrde, pripreva, obiteljska kateheza, župna zajednica, župna kateheza, katehetski susreti, voditelji.

* * *

Uvod

Nalazimo se u sekulariziranom društvu. Osjeća se sve veći jaz između crkvenog i svjetovnog. Premda se većina članova našega društva izjašnjava katolicima, stvarnost je nešto sasvim drugačija. Riječ je o društvu koje se odvaja od Crkve i vjere koju Crkva prenosi svijetu. Ljudi kao da žele sami, čak svatko na svoj način, biti vjernici izabirući iz vjere ono što njima odgovara. Ovdje se može govoriti o privatnosti vjere, a samim time i njezinoj necrkvenosti, što je velika opasnost i izazov za pastoral. Svjesni smo također činjenice da se

ovo društvo odvaja od Boga, a „zvijezda vodilja“ tom društvu svijet je želja i trenutnih hirova. Tu su i drugi izazovi današnjega svijeta za vjeru: ateizam, agnosticizam, relativizam, nihilizam, indiferentizam itd. Samo okruženje ne pogoduje pastoralu, budući da, kako nam se čini, „plivamo protiv struje“, premda je često tako bilo i s istinskim kršćanstvom. Upravo se u nepogodnim uvjetima za vjeru nalazi i pastoral sakramenta potvrde. Kada govorimo o spomenutom sakramentu, podrazumijevamo i određenu ljudsku i kršćansku zrelost, što je također otežavajuća okolnost za pastoral, budući da većina naših pripravnika za primanje sakramenta potvrde ne posjeduje spomenute itekako bitne kvalitete. Svakako da je bitno govoriti o pastoralu sakramenta potvrde u kontekstu pastorala sakramenta krštenja i sakramenta euharistije, budući da je riječ o cjelovitom procesu inicijacije. Ovdje se ipak nećemo držati spomenutog načela, budući da smo ipak odlučili baviti se problematikom pastorala sakramenta potvrde u sekulariziranom društvu, ali smatramo važnim to spomenuti.

Zanimljiv je i podatak da u nekim teološkim časopisima vrlo rijetko čitatelj može naići na članke o našoj temi, pa smo u ovome radu posegnuli za postojećom relevantnom literaturom koja spominje našu temu. Dobro je ovdje spomenuti i Drugi pastoralno-katehetski kolokvij za svećenike održan u Zagrebu 6. i 7. ožujka u organizaciji Nacionalnog katehetskog ureda na temu *Sakrament potvrde i odgovornost vjernika za život crkvene zajednice*, kao skroman doprinos pastoralu sakramenta potvrde u našim prilikama. U ovome će radu biti riječi o sakramentu potvrde općenito, zatim o krizi priprave za primanje sakramenta potvrde, o važnosti obiteljske kateheze u pripravi, o ulozi župne zajednice u pripravi, o važnosti župne kateheze, o voditeljima katehetskih susreta te o komplementarnosti obiteljske i župne kateheze u pripravi za primanje sakramenta potvrde.

1. Sakrament potvrde

Kada bismo morali ukratko sažeti što je sakrament potvrde, mogli bismo bez pogreške reći da je riječ o sakramentu kršćanske inicijacije koji potvrđuje krsnu milost dajući puninu darova Duha

Svetoga za poslanje i svjedočenje vjere.¹ Bitno je naglasiti unutar-nju svezu sakramenta potvrde s čitavom kršćanskom inicijacijom,² budući da bi bez naglašavanja spomenute sveze govor o sakramentu potvrde ostao u velikoj mjeri nedorečen i nepotpun, a samim time smatramo da bi se učinila šteta i samom pastoralu sakramenata kršćanske inicijacije. Lijepu definiciju sakramenta potvrde daje i Katekizam Katoličke Crkve: „Potvrda usavršuje krsnu milost; ona je sakrament koji daje Duha Svetoga da nas dublje ukorijeni u božansko posinstvo, da nas čvršće pritjelovi Kristu, da ukrijepi našu vezu s Crkvom te nas tješnje pridruži njezinom poslanju i pomogne da kršćansku vjeru svjedočimo riječju i djelima.“³ Čini nam se da je u današnje vrijeme od velike važnosti govor o krsnoj milosti, budući da je velika većina našega naroda krštena, ali nije svjesna značenja tog sakramenta za poslanje u svijetu. Sakrament potvrde, dakle, kao što je vidljivo iz definicije, usavršava krsnu milost. Drugim riječima, osoba postaje svjesnija svojega krsnoga poslanja. Upravo nam se ovdje čini važnim napomenuti da je i krsno poslanje temelj općega ili zajedničkoga svećeništva, što je važno za govor o poslanju vjernika laika u Crkvi i svijetu, ali je također važno to dozivati u svijest pripravnici za primanje sakramenta potvrde, bilo da je riječ o daljnjoj ili bližoj pripravi. Nadalje, definicija iz Katekizma govori o tome da sakrament potvrde daje Duha Svetoga da nas dublje ukorijeni u božansko posinstvo. To znači da je važno u govoru o sakramentu potvrde dozivati u svijest pripravnici važnu teološku činjenicu, a to je da smo krštenjem postali djeca Božja, sinovi i kćeri Božje. Stoga je i važno dublje ukorjenjivanje u božansko posinstvo snagom Duha Svetoga. Budući da smo sinovi i kćeri Božje, primili smo baštinu. Riječ je o baštini neba, a to je posvećujuća milost. Definicija govori o čvršćem pritjelovljenju Kristu koje se događa u sakramentu potvrde. To je važno, kao što nam je poznato, iz tog razloga što jedino ako

1 Usp. HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA, *Direktorij za pastoral sakramenata u župnoj zajednici*, Glas Koncila, Zagreb, 2008., 44-45.

2 Usp., DRUGI VATIKANSKI KONCIL, *Konstitucija o svetoj liturgiji „Sacrosanctum concilium“* (22. 11. 1964.), br. 71, u: *Dokumenti*, VII. popravljeno i dopunjeno izdanje, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2008. (dalje: SC).

3 HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA, *Katekizam Katoličke Crkve*, Glas Koncila, Zagreb, 1994., br. 1316 (dalje: KKC).

smo čvršće pritjelovljeni Kristu, možemo snažnije svjedočiti vjeru. Ako nema povezanosti s Kristom u sakramentalno-molitvenom životu, nema ni svjedočenja Krista u crkveno-društvenom kontekstu. Potvrda ukrepljuje, prema definiciji, našu vezu s Crkvom. Ukrijepiti znači očvrsnuti ili osnažiti. Dakle, riječ je o stvaranju čvrste i snažne veze s Crkvom. Upravo je ovo bitna i presudna činjenica koja je važna kao jedna od temeljnih postavki pastoralala. Čvrsta i snažna veza s Crkvom preduvjet je crkvenosti vjere. Danas se, kako nam se čini, ljudi sve više distanciraju od Crkve. Slabi osjećaj pripadnosti Crkvi i zbog toga slabi i svjedočenje vjere u svijetu. Sakrament potvrde upravo ima suprotan učinak od onoga što se događa s našim suvremenikima. Unatoč ukrepljenju veze s Crkvom po sakramentu potvrde, kod nas postoji razdvajanje, tj. odvajanje od Crkve po sakramentu potvrde. Ovdje se pitamo zašto je tako? Sakrament potvrde ima zadaću tješnje nas pridružiti poslanju Crkve. Poslanje Crkve shvaćamo kao brigu za čovjeka i njegovo spasenje posredstvom Krista i njegove milosti kojom on i dalje u Crkvi djeluje. Dakle, krizmanici su poslani posvećivati sebe jer jedino tako mogu obavljati i onu drugu zadaću, a to je pomoći drugima u prihvaćanju Kristove spasenosne poruke. I na kraju, definicija iz Katekizma Katoličke Crkve govori o tome da sakrament potvrde pomaže riječju i djelima svjedočiti kršćansku vjeru. Ako bismo ostali u vjeri samo na riječima, ostali bismo na plitkoj površini te bismo iznevjerili krsno poslanje koje zahtijeva dubinu spoznanja i djelovanja iz vjere.

2. Priprava za primanje sakramenta potvrde u krizi?

Kada govorimo o pripravi za sakrament potvrde, uglavnom je riječ o zacrtanom planu rasta u vjeri, o daljnjoj pripravi, o pripravi u euharistijskim slavljinama, o uvjetima primanja, o biskupu i drugim služiteljima, o pripravi u župi krizmanika te o neposrednoj pripravi.⁴ Naši biskupi u pastoralnim smjernicama na početku trećega tisućljeća pod nazivom *Na svetost pozvani* konstatiraju da sakrament potvrde „mnogima ne predstavlja poticaj za potpunije i aktivnije uključiti-

⁴ Usp. HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA, *Direktorij za pastoral sakramenata u župnoj zajednici*, 45-50.

vanje u život i poslanje Crkve.⁵ Svjedoci smo toga svi mi koji smo na bilo koji način uključeni u život i rad župnih zajednica. Vidimo da potpunijeg i aktivnijeg uključivanja u život i poslanje Crkve gotovo i nema, osim časnih izuzetaka koji imaju dobru obiteljsku „podlogu.“ Biskupi smatraju da je jedan od najvažnijih uzroka spomenute pojave „neodgovarajuća katehetska priprava koja svaku dob za dijeljenje sakramenta krizme čini upitnom.“⁶ Svakako, župna je kateheza u krizi, pa tako i katehetska priprava za primanje sakramenta potvrde. Čini nam se da župna kateheza u cjelini, nažalost, sve više ostaje marginalno pitanje. Neadekvatni pristupi župnoj katehezi također „doprinosе“ neodgovarajućoj katehetskoj pripravi za primanje sakramenta potvrde. Biskupi pozivaju na temeljito ispitivanje o nedostacima u pripravi za sakrament potvrde.⁷ Svakako bismo ovdje mogli promišljati o širokom spektru tema, ciljeva, metoda i oblika rada, medija komuniciranja i drugih relevantnih metodičko-didaktičkih varijabli, tj. o njihovoj primjenjivosti ili neprimjenjivosti u našim katehetskim susretima, ali o tome ćemo drugom prilikom. Pastoralne smjernice daju uputu da pripravu sakramenta potvrde „treba usmjeriti prema odgoju zrelih kršćana koji će u svojim životnim pozivima i situacijama biti svjedoci Krista Uskrsloga i Duha što ga primaju.“⁸ Kada je riječ o zrelosti, moramo uzeti u obzir prije svega ljudsku zrelost na kojoj se mogu graditi kršćanske vrijednosti koje dovode do zrelosti kršćanske osobe. Odgoj je sam po sebi vrlo složen proces koji zahtijeva zajedničke odgojne ciljeve svih odgojnih čimbenika. Poznato je da postoji pluralizam odgojnih ciljeva u sekulariziranom društvu te je stoga prilično teško postići konsenzus odgojnih vrijednosti. Biskupi ipak smatraju da je glavni problem „u posredovanju iskustva življenoga kršćanstva, koje bi, u današnjim uvjetima gdje mnoge obitelji ne omogućavaju više prostor za takvo iskustvo, trebale osigurati župne zajednice“,⁹ premda je, ako uzmemo u obzir

5 HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA, *Na svetost pozvani, Pastoralne smjernice na početku trećega tisućljeća*, Glas Koncila, Zagreb, 2002., 58.

6 HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA, *Na svetost pozvani, Pastoralne smjernice na početku trećega tisućljeća*, 58-59.

7 Usp. *Isto*, 59.

8 *Isto*.

9 *Isto*.

načelo supsidijarnosti, župna zajednica tek pripomoć roditeljima u odgoju njihove djece. Ako je roditeljski odgoj u krizi, teško će župna zajednica zamijeniti roditeljsku ulogu. Uloga roditelja u odgoju nezamjenjiva je, zato je važno staviti naglasak u pripravi na sakrament potvrde upravo na roditelje i katehezu u obitelji. Naravno da će izazovom za pastoral biti upravo pastoral roditelja krizmanika. Roditelji su zapravo privilegirana pastoralno-katehetska skupina u župnoj zajednici.

3. Obiteljska kateheza – važan čimbenik u pripravi za sakrament potvrde

Premda „obitelj prolazi kroz duboku krizu, kao uostalom sve zajednice i društvene veze“,¹⁰ o roditeljima mnogo toga ovisi glede odgoja djece, pa tako i priprema za primanje sakramenta potvrde, koja počinje od najranije dobi. Među ostalim, o roditeljima ovisi i cjelokupna religioznost djece, kao i njihov cjelovit odgoj u vjeri. „Način na koji roditelji motiviraju svoju djecu uvelike može odrediti njihov budući stav.“¹¹ Roditelji su svojoj djeci prvi prenositelji vjere i odgojitelji. Oni riječju i primjerom odgajaju svoju djecu za kršćanski apostolski život,¹² koji u pravom smislu riječi počinje upravo primanjem sakramenta „svjedočenja vjere“. „Ako roditelji prednjače primjerom i zajedničkom obiteljskom molitvom, djeca će, i svi koji žive u krugu obitelji, lakše naći put čovječnosti, spasenja i svetosti“¹³ te će na taj način i lakše shvatiti svoje poslanje koje su primili u sakramentu krštenja i koje primaju u sakramentu potvrde. Direktorij za obiteljski pastoral u Hrvatskoj ističe važnost obiteljskog odgoja. Obitelj posreduje i omogućava iskustvo osnovnih ljudskih i kršćanskih vrijednosti.¹⁴ „Odgoj u kršćanskoj obitelji bitno

10 PAPA FRANJO, *Evangelii Gaudium*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2013., br. 66.

11 Fernando COROMINAS, *Kako odgajati volju*, Verbum, Split – Zagreb, 2011., 33.

12 Usp. DRUGI VATIKANSKI KONCIL, *Dekret o apostolatu laika „Apostolicam actuositatem“* (18. XI. 1965.), br. 11, u: *Dokumenti*, VII. popravljeno i dopunjeno izdanje, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2008. (dalje: AA).

13 DRUGI VATIKANSKI KONCIL, *Pastoralna konstitucija o Crkvi u suvremenom svijetu „Gaudium et spes“* (7. 12. 1965.), br. 48, u: *Dokumenti*, VII. popravljeno i dopunjeno izdanje, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2008. (dalje: GS).

14 Usp. HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA, *Direktorij za obiteljski pastoral Crkve u Hrvatskoj*, 27.

je označen sakramentalnom dimenzijom bračne ljubavi i crkvenom dimenzijom kršćanske obitelji te se na taj način uključuje u evangelizacijsko poslanje Crkve.¹⁵ Obiteljska kateheza mora se shvatiti kao vlastiti roditeljski oblik kateheze djece. Riječ je o cjelokupnom obiteljskom životu i njegovoj kulturi. Temeljna iskustva koja pruža obitelj čine potku obiteljske kateheze.¹⁶ U naše vrijeme potrebna nam je vjerska obiteljska kultura: „Vjerska obiteljska kultura nije pobožna težnja, koja bi se trebala ostvariti i ostvarivati u oblikovanju zajedničkog života, nego daleko više, ona je 'oslikavanje' oblika zajedničkog života. Takva kultura pretpostavlja ljudsku kulturu: gdje se međusobno ne razgovara, gdje se ne njeguje intimna i osobna komunikacija, tu i molitva pada teško; gdje se ne slavi i gdje se ne održavaju običaji, tamo umiru i religijski, vjerski običaji – gube svoj smisao i značaj; gdje se ne pripovijedaju priče i bajke, gdje se ne gledaju slikovnice, nestaje i pripovijedanje biblijskih i drugih vjerskih zgoda i događaja.“¹⁷ Riječ je o „kvalitetnoj međuljudskoj komunikaciji (znati podijeliti život, dati sebe u razgovoru, u slušanju drugoga), kulturi medija (odnos prema novinskim tekstovima, pripovijetkama, bajkama, multimedijima), kulturi slobodnog vremena (prostor za zajedničku igru, doživljaje), kulturi obiteljskih slavlja (oblikovanje posebnih svećanih dana, nedjelje, obiteljske molitve), kulturi jela (zajednički obrok kao znak međusobne povezanosti).“¹⁸ Važno je postaviti dobre temelje u obitelji kako bi se kasnije na tim temeljima mogla izgrađivati prava vjera i uvoditi djecu dublje u otajstva vjere. Danas se govori o krizi obitelji. Riječ je, čini nam se, prije svega, o krizi samoshvaćanja obitelji, o krizi odnosa u obitelji, o krizi duhovnosti obitelji itd. Kako bi suvremena obitelj odgovorila na izazove današnjega vremena, a mislimo prije svega na današnju kršćansku obitelj, nužna je okrenutost prema župnoj zajednici. Kateheza u

15 HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA, *Direktorij za obiteljski pastoral Crkve u Hrvatskoj*, 28.

16 Usp. Jadranka GARMAZ – Martina KRAML, *Živjeti od euharistije. Elementi euharistijske kateheze*, Glas Koncila, Zagreb, 2010., 148-149.

17 Ivica PAŽIN, Promišljanja o župnoj katehezi, u: *Djelatna Crkva*, Zbornik Milana Šimunovića u prigodi 65. obljetnice života, Franjo Emanuel HOŠKO (ur.), Kršćanska sadašnjost – Teologija u Rijeci, Zagreb – Rijeka, 2008., 402.

18 Usp. Jadranka GARMAZ – Martina KRAML, *Živjeti od euharistije. Elementi euharistijske kateheze*, 149.

obitelji odgovor je na suvremenu krizu, a pozitivni rezultati takve kateheze ne zahvaćaju samo obitelji nego i širu zajednicu. „Obiteljska kateheza prethodi, prati i obogaćuje druge oblike vjeronauka. Poslanje je roditelja učiti djecu moliti se i otkrivati u sebi zvanje djece Božje.“¹⁹ Po samoj naravi Crkve, obiteljska je kateheza kao takva nedostatna. Ona treba nadopunu u župnoj katehezi „u kojoj djeca i roditelji s drugim kršćanima u župnoj zajednici mogu urasti u Crkvu, zajednicu vjere.“²⁰ „Obitelj neka svoja duhovna bogatstva velikodušno dijeli s drugim obiteljima.“²¹ Obitelj koja je svjesna svojega poslanja, prije svega, ljudskoga, a potom i kršćanskoga poslanja, puno će lakše pripomoći u pripravi svoje djece na sakrament potvrde, tj. u ostvarenju ciljeva pripreve. Svakako je u pripravi za sakrament potvrde gotovo jednako važna i župna zajednica.

4. Uloga župne zajednice u pripravi za sakrament potvrde

Čini se da je u današnje vrijeme bitno imati jasan pojam o župnoj zajednici. Što je župna zajednica i koji je njezin identitet? Jasno poimanje župne zajednice pomoći će, među ostalim, pri ostvarivanju ciljeva pripreve za sakrament potvrde. Župa je „zajednica zajednica, svetište gdje žedni dolaze piti da nastave svoj put, i središte iz kojeg se stalno šalju misionari.“²² Poznavanje ciljeva pastoralne i katehetske zbilje pomaže pri ostvarivanju župnog zajedništva, što je jedna od hitnih zadaća naše Crkve, budući da među našim vjernicima nema dovoljne prisutnosti zajedništva i crkvenosti.²³ Nedovoljna prisutnost zajedništva i crkvenosti očituje se na samu pripravu za primanje sakramenta potvrde. Zakonik kanonskog prava definira župu kao „određenu zajednicu vjernika trajno ustanovljenu u partikularnoj Crkvi, za koju je pastirska briga, pod vlašću dijecezanskog biskupa,

19 KKC, br. 2226.

20 Jadranka GARMAZ – Martina KRAML, *Živjeti od euharistije, Elementi euharistijske kateheze*, 148-149.

21 DRUGI VATIKANSKI KONCIL, *Pastoralna konstitucija o Crkvi u suvremenom svijetu „Gaudium et spes“* (7. 12. 1965.), br. 48, u: *Dokumenti*, VII. popravljeno i dopunjeno izdanje, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2008. (dalje: GS).

22 PAPA FRANJO, *Evangelii Gaudium*, br. 28.

23 Usp. Jadranka GARMAZ – Martina KRAML, *Živjeti od euharistije, Elementi euharistijske kateheze*, 145.

povjerena župniku kao njezinom vlastitom pastiru.²⁴ Župnik je stoga prvi i odgovoran za pripravu ne samo sakramenta potvrde nego i drugih sakramenata. Katekizam Katoličke Crkve kaže da je „župa mjesto u kojem se svi vjernici mogu skupiti za nedjeljno slavlje Euharistije. Župa uvodi kršćanski puk u redovito oblikovani liturgijski život, sabire ga na to slavlje; uči ga spasonosnoj Kristovoj nauci; po dobrim i bratskim djelima u djelo provodi ljubav Gospodnju.“²⁵ Tek ona priprava koja je tijesno povezana s liturgijskim životom, može biti dobra i uspješna priprava. Ostvarivanje pak župnog zajedništva jedna je od temeljnih zadaća Crkve. Riječ je o potrebi ostvarivanja župnog zajedništva koje će se temeljiti na međusobnom poštivanju, prijateljstvu, a posebice na suradnji svih članova.²⁶ U novije se vrijeme župna zajednica shvaća kao zajednica manjih zajednica. Riječ je zajednicama koje se formiraju na temelju dobi ili na temelju zajedničkih interesa. Stoga možemo govoriti o dobnim zajednicama/skupinama ili o interesnim zajednicama/skupinama. Kada govorimo o dobnim zajednicama, mislimo na djecu predškolske dobi, djecu nižih razreda osnovne škole, predadolescente, adolescente, mlade, odrasle i starije osobe. Kada govorimo o interesnim skupinama, mislimo na pastoralnu koordinacijsku zajednicu, liturgijsku, marijansku, ministrantsku, biblijsku, zajednicu obitelji, zajednicu kršćanske kulture duha, zajednicu duhovno-molitvenih pokreta, molitveno-meditativnu, zajednicu mladih i odraslih, karitativnu, za osobe s posebnim potrebama, misijsku, ekumensku, zajednicu evangelizacije društva, ekološku, „kršćana u distanci“, „zajednicu na putu“ i rekreativno-sportsku.²⁷ Ovakvo shvaćanje župne zajednice i sadašnji oblici zajedništva i struktura nisu konačni. Neki autori najavljuju da će u budućnosti župna zajednica poprimati različite oblike zajedništva i strukture koje se ne mogu mjeriti s današnjima.²⁸ Upravo

24 ZAKONIK KANONSKOG PRAVA, Glas Koncila, Zagreb, 1996., kan. 1247. (dalje: ZKP).

25 KKC, br. 2179.

26 Marijan BENKOVIĆ, Prenošenje vjere iz perspektive župnika, u: *Riječki teološki časopis*, 19 (2011.) 1, 107.

27 Usp. HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA – NACIONALNI KATEHETSKI URED, *Župna kateheza u obnovi župne zajednice. Plan i program*, NKU/HBK – HILP, Zagreb – Zadar, 2000., 106-123.

28 Usp. Jadranka GARMAZ – Martina KRAML, *Živjeti od euharistije, Elementi euharistijske kateheze*, 144.

zajednica pripravnika za primanje sakramenta potvrde ima privilegirano mjesto u župi. Ukoliko želimo izgrađivati naše župne zajednice u duhu Drugog vatikanskog koncila, kako bi vjernici rasli i živjeli vjeru, nužan je zaokret prema katehezi koja vodi do zrelosti vjere.²⁹ Župa je euharistijska zajednica i srce bogoslužnog života kršćanskih obitelji, ona je povlašteno mjesto kateheze za djecu i za roditelje.³⁰ Župa, prema modelu supsidijarnosti, pripomaže roditeljima u vjerskom odgoju njihove djece, pri čemu nikako ne može preuzeti ulogu koju imaju roditelji.³¹ Čini se da danas, više nego ikada, postoji potreba ispravna promišljanja župne zajednice: „Župnu zajednicu čine ljudi, vjernici koji su njezini članovi pa i oni koji su župljani samo po mjestu stanovanja. Svi su odgovorni za rast vlastite župne zajednice. Ta odgovornost proizlazi iz sakramenta krštenja! Svatko može svojim znanjem, radom i talentima pomoći duhovnom i materijalnom razvoju vlastite župne zajednice. Svi imaju mjesta u njoj.“³² Tek kada cijela župna zajednica postane svjesna vlastite odgovornosti u pripravi svojih članova na primanje sakramenta potvrde, moći ćemo se nadati uspješnim rezultatima. Ipak, budimo realni: „Moramo, međutim, priznati da poziv na preispitivanje i obnovu župa nije još uvijek dao dovoljno plodova da one postanu još bliže ljudima, da budu sredine živog zajedništva i sudjelovanja i da budu potpuno misijski orijentirane.“³³ Prema tome, potrebni su nam daljnji naponi kako bi župna zajednica postala svjesna odgovornosti u pripravi za sakrament potvrde.

5. Župna kateheza kao važan sastavni dio cjelokupnog pastoralna sakramenta potvrde

Župna kateheza u pripravi za primanje sakramenta potvrde odnosi se na župu koja je privilegirano mjesto katehetskog djelovanja

29 Usp. Marijan BENKOVIĆ, *Prenošenje vjere iz perspektive župnika*, 101.

30 Usp. KKC, br. 2226.

31 Usp. Marijan BENKOVIĆ, *Prenošenje vjere iz perspektive župnika*, 112.

32 Josip ŠIMUNOVIĆ, *Župna zajednica na početku trećega tisućljeća. Pastoralno-teološka promišljanja o mogućnostima ostvarivanja župnoga pastoralna u Republici Hrvatskoj*, Glas Koncila, Zagreb, 2009., 92.

33 PAPA FRANJO, *Evangelii Gaudium*, br. 28.

uz obiteljsku vjersku formaciju.³⁴ „Ako je točno da se svuda može katehizirati, ipak želim istaknuti da župna zajednica mora ostati pokretač kateheze, njezino posebno mjesto. Župa ostaje od velike važnosti za kršćanski narod.“³⁵ Pripravnici za primanje sakramenta potvrde uključit će se, ukoliko priprava bude uspješna, u vlastitu župnu zajednicu, gdje će naći bogat teren za duhovni i vjerski rast za vrijeme priprave, kao i nakon priprave. U tom rastu pripravnicima za primanje sakramenta potvrde pomaže kateheza u svojim raznim oblicima. Riječ je o katehezi u župi, a župa je zajednica vjernika koja se nalazi na određenom teritoriju, a koja je „ukorijenjena u srcu kateheze“.³⁶ Dakle, riječ je o svim ljudima koji su primili dar vjere, koji nastoje da taj dar vjere uzraste do zrelosti te da tom zrelošću pomažu onima koji zrelost nisu postigli ili je uopće nemaju, jer ipak „današnji svijet, unatoč tolikim znakovima odbijanja, ipak traži Boga i bolno osjeća potrebu za njim“.³⁷ Upravo u tom traženju, rastu i zrelosti naših pripravnika za primanje sakramenta potvrde pomaže katehetska pouka ili kateheza. „Budući da je Crkva svjesna da se kršćanskim religioznim odgojem i katehezom učvršćuje i obnavlja sveukupan njezin unutarnji život kao zajednice vjernika i njezino poslanje što ga vrši u svijetu, ona i danas religioznoodgojni i specifičan katehetski rad smatra jednom od svojih temeljnih i prvotnih zadaća.“³⁸ Važno je da pripravnici za primanje sakramenta potvrde cjelovito upoznaju vjeru. Riječ je o odgoju i/ili rastu u vjeri u svim njezinim dimenzijama, spoznajnoj, slavljeničkoj, zajedničarskoj, svjedočkoj, te prožetom djelotvornom ljubavlju. Kateheza nastoji da vjera u katehizantima poučavanjem postane živa, svjesna i djelotvorna. Zadaća je kateheze bilo zajednice bilo pojedince privoditi zrelosti vjere.³⁹ Važno je da kateheza pomogne pripravnicima za primanje sakramenta potvrde uključiti se u život i rad svoje župe. Ovdje

34 Usp., Marijan BENKOVIĆ, Prenošenje vjere iz perspektive župnika, 112.

35 IVAN PAVAO II., *Catechesi tradendae. Apostolska pobudnica*, Glas Koncila, Zagreb, 1994., br. 3.

36 Ivica PAŽIN, Promišljanja o župnoj katehezi, 409.

37 Usp. PAPA PAVAO VI., *Evangelii nuntiandi. Naviještanje evanđelja*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2000., 70.

38 BISKUPI JUGOSLAVIJE, *Radosno naviještanje evanđelja i odgoj u vjeri. Temeljne smjernice o obnovi religioznog odgoja i kateheze*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 1992., 12.

39 Ivica PAŽIN, Župna kateheza u crkvenim dokumentima i u njenoj praksi, u: *Vjesnik Đakovačke i Srijemske biskupije*, Đakovo, (1999.) 2, 553.

je riječ o zajednici koja samu sebe odgaja budući da pojam župna kateheza u sebi to i implicira. Neki pak misle da „je župna zajednica najmanje svjesna svoje odgojne funkcije“,⁴⁰ dok neki smatraju da ona ipak „,nadomješta‘ ono što manjka obiteljskoj zajednici“.⁴¹ Vidimo da je potrebna određena samosvijest u našim župnim zajednicama kako bi one ipak ostvarivale svoje poslanje. U tome nam upravo može pomoći kateheza. Riječ je o svojevrsnom dinamizmu prožetom stvaralaštvom i komunikacijom. Nešto se događa i upravo to događanje pomaže pojedincu i zajednici, a posebno pripravnicima za primanje sakramenta potvrde, u prihvaćanju, prijanjanju i življenju vjere. „Župnom katehezom župna zajednica pokazuje i dokazuje koliko joj je stalo do svakog njezinog člana, počevši od najranijih godina života. Ona nije samo za neke određene životne dobi, nego za sve, jer je u svim životnim razdobljima potrebno vjeru jačati, hraniti i razvijati s različitim sredstvima, između ostalog i kontinuiranom vjerskom poukom i praksom.“⁴² Župna kateheza nastoji se, među ostalim, temeljiti na Božjoj riječi koja ima preobražavajuću snagu, na crkvenoj tradiciji i sakralnosti prostora, na zajedništvu vjere i vjernika, na liturgijskoj i karitativnoj dimenziji. Župna kateheza širok je pojam koji obuhvaća razne aktivnosti odgojnog karaktera u smislu promocije vjere na osobnoj i zajedničarskoj razini. Kako bi Božje djelovanje bilo učinkovito za život pojedinca i zajednice, potrebno je pojedinačno i zajedničarski sudjelovati u stvaralačko-komunikacijskom događanju. U župnoj katehezi događa se višesmjerna komunikacija. Pojedinaac komunicira sa sobom, s drugima, sa svijetom i s Bogom. Sudionici katehetskih susreta u sklopu župne kateheze jesu osobe svih životnih dobi, od predškolske djece do starijih osoba. Katehetski susreti trebali bi pomoći pripravnicima za primanje sakramenta potvrde da njihova vjera osvjetljena naukom bude živa, razvijena i djelotvorna.⁴³ Župnik je najodgovornija osoba

40 Žarko RELOTA, Nužnost suradničkog odnosa svih odgovornih čimbenika u katehezi kao djelu Crkve, u: *Kateheza*, 22 (2000.) 4, 294.

41 Usp. Milan, ŠIMUNOVIĆ, Uloga župne zajednice u katehetskom pastoralu, u: *Kateheza*, 21 (1999.) 2, 134.

42 Josip ŠIMUNOVIĆ, *Župna zajednica na početku trećega tisućljeća*, 99.

43 Usp. DRUGI VATIKANSKI KONCIL, *Dekret o pastirskoj službi biskupa „Christus dominus“* (28. 10. 1965.), br. 14, u: *Dokumenti*, VII. popravljeno i dopunjeno izdanje, Kršćanska sadašnjost,

za „događanje“ kateheze u svojoj župi, a od velike su mu pomoći u katehetskom radu svi odgovorni vjernici laici. Župna kateheza u pripravi za primanje sakramenta potvrde ima svoje uske poveznice s katehezom u obitelji. „Radi se i o tzv. prigodnoj katehezi u kojoj se evanđeoska poruka prenosi u posebne situacije i događaje života.“⁴⁴ Prema načelu supsidijarnosti, župna kateheza pripomaže roditeljima u vjerskom odgoju njihove djece, ali i samim roditeljima u njihovom vjerskom odgoju kako bi si osvijestili svoju katehetsku zadaću: „Katehetska zadaća roditelja je jedna od naravnih zadaća roditelja. Katehetska zadaća roditelja samo je jedan aspekt njihove roditeljske uloge. Tu se ne radi o dopuni vjeronauka u školi ili župne kateheze, nego daleko više o otkrivanju one, kršćanskim roditeljima dane zadaće, koja je dio njihove roditeljske uloge. Žele li roditelji to ili ne, kršćanski su roditelji nužno pozvani biti katehete svojoj djeci. Katehetskoj zadaći roditelja ne bi trebalo nikada tako pristupiti da ju se roditeljima nameće, nego je uvijek roditeljima treba otkrivati, kako bi oni postali svjesni te zadaće!“⁴⁵ „Kada odrasli svjesnije zažive svoju vjeru, postaju najbolji evangelizatori i katehete, dijaloški partneri u odgoju vjere svoje djece. Učvršćenju obosmjerne međugeneracijske kateheze pridonosi, dakako, stručna pomoć župnih kateheta animatora. Obiteljska kateheza ujedno pridonosi tome da odrasli vjernici postanu stvarni subjekti župne zajednice.“⁴⁶ U našoj suvremenoj zbilji predlaže se model rada u župnoj katehezi „Celebratio catechetica“. Usudujemo se konstatirati da još uvijek, unatoč brojnim preporukama, ovaj model nije zaživio. U prilog navedenoj konstataciji idu rezultati trogodišnje analize stanja župne kateheze na području Riječke nadbiskupije koji su izneseni na Katehetskom danu krajem kolovoza 2012. godine, te na skupštini svećenika Riječke nadbiskupije u jesen iste godine. Vjeronauk u školi uvelike je, u „određenom“ stupnju, pridonio odgoju u vjeri, međutim, svjesni smo činjenice da su „viši“ stupnjevi odgoja u vjeri zadatak koji se

Zagreb, 2008. (dalje: CD).

44 HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA – NACIONALNI KATEHETSKI URED, *Župna kateheza u obnovi župne zajednice. Plan i program*, 66.

45 Ivica PAŽIN, Promišljanja o župnoj katehezi, 401.

46 Ana Thea FILIPOVIĆ, *U službi zrelosti vjere i rasta osoba. Katehetska i religijskopedagoška promišljanja u suvremenom kontekstu*, Glas Koncila, Zagreb, 2011., 132-133.

postavlja pred župnu zajednicu, odnosno katehezu u župi. To osobito vrijedi u katehetskoj pripravi za primanje sakramenta potvrde. Kateheza teži da informativno postane formativno, premda ne mislimo da formativnog nema u školi, a informativnog u katehezi, nego da je vjernička zajednica primarno mjesto u kojoj se „obistinjuje“ kršćansko poslanje. Snagom krsnoga svećeništva župna je kateheza privilegirano mjesto vjerskog odgoja svih članova župne zajednice, napose pripravnika za primanje sakramenta potvrde, koji u crkvenosti života rastu u vjeri i vjeru svjedoče uz pomoć voditelja koji je uz potrebne kompetencije „sposoban komunicirati s današnjom kulturom.“⁴⁷

6. Voditelji katehetskih susreta u pripravi za primanje sakramenta potvrde

Današnji svijet, unatoč tolikim znakovima odbijanja, ipak traži Boga i bolno osjeća potrebu za njim. Današnji svijet vapi za onima koji će mu govoriti o Bogu kojega poznaju.⁴⁸ Sigurno da voditelji katehetske pripreme za primanje sakramenta potvrde trebaju biti osobe odrasle u vjeri, uravnotežene u osobnom iskustvu vjere. Voditelji bi se trebali osjećati i predstaviti kao oni koji nemaju od sebe nego od Boga milost vjere, nastojati je prihvatiti i razumjeti, kako bi mogli druge u njoj odgajati. Važno je da voditelji imaju razvijen eklezijalni senzibilitet, teološku i katehetsku naobrazbu, te da imaju sposobnost komuniciranja s današnjom kulturom.⁴⁹ Od osobite je važnosti da voditelji poznaju zakonitosti komunikacije i govora komuniciranja.⁵⁰ Prvi kateheta jest, prije svega, crkvena zajednica (župa, biskupija...). Unutar crkvene zajednice osobit zadatak unutar katehetskog ministertva imaju crkveni pastiri – zaređeni službenici: biskupi i prezbiteri. Velika je uloga u vođenju župne kateheze župnih suradnika – kateheta, koji su izabrani za posebne katehetske zadatke.

47 Usp. Milan ŠIMUNOVIĆ, *Kateheza, prvenstvena zadaća Crkve. Identitet i perspektive hrvatske pokoncijske kateheze i katehetike. U obliku bilance*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2011., 154.

48 Usp. PAPA PAVAO VI., *Evangelii nuntiandi. Naviještanje evanđelja*, 70.

49 Usp. Milan ŠIMUNOVIĆ, *Kateheza, prvenstvena zadaća Crkve*, 154.

50 U vezi s rečenim, voditelji bi trebali pratiti, među ostalim, dostignuća psihologije komunikacije. (Usp. Friedemann SCHULZ von THUN, *Kako međusobno razgovaramo I. Smetnje i razjašnjenja. Opća psihologija komunikacije*, Erudita, Zagreb, 2005.)

Pastoralno bi trebalo pomagati roditelje kako bi se životno uključili u zajednicu da bi mogli obavljati svoju ulogu odgojitelja vjere. Posebnu ulogu u obavljanju katehetske i evangelizacijske djelatnosti imaju redovnici i karizmatске zajednice.⁵¹ Svi su u kršćanskoj zajednici suodgovorni za katehezu.⁵² Katehetski djelatnik trebao bi imati ljestvicu vrjednota na kojoj Isus Krist i njegovo Kraljevstvo zauzimaju središnje mjesto. On je pozvan više komunicirati vlastitim životom nego riječima.⁵³ Kada govorimo o odgovornosti za vođenje katehetskih susreta u župi, posebice u pripravi za primanje sakramenta potvrde, svakako je na prvome mjestu riječ o presudnoj ulozi župnika. U temelju su župničkog poslanja službe naučavanja, posvećivanja i upravljanja u župnoj zajednici u kojoj je župnik vlastiti pastir.⁵⁴ „Župnik, vršeći svoju trostruku službu gradi župno zajedništvo i pomaže osvješćivanju i rastu krsnog svećeništva svojih župljana.“⁵⁵ Nadalje, katehetska djelatnost vlastita je svakom svećeniku. Ona proizlazi iz sakramenta reda koji je primio.⁵⁶ „U odnosu na katehezu, sakrament reda svećenike čini 'odgojiteljima u vjeri'. Oni se, dakle, zauzimaju kako bi se vjernici zajednice prikladno formirali i došli do kršćanske zrelosti. Svjesni, s druge strane, da je njihovo 'ministerijalno svećeništvo' na službu 'sveopćeg svećeništva vjernika', svećenici potiču poziv i rad kateheta pomažući u ostvarenju zadaće koja izvire iz krštenja i vrši se snagom poslanja koje im Crkva povjerava.“⁵⁷ Kristovi vjernici laici pozvani su gorljivo surađivati u predavanju Božje riječi, osobito katehetskom poukom.⁵⁸ Ozračje suradnje i povjerenja temeljni je preduvjet za stvaranje „kvalitetnog kadra“ koji će biti nositelj i pokretač kateheze u župi, a posebice katehetskih susreta pripravnika za primanje sakramenta svete potvrde. Pastoral-

51 Usp. Emilio ALBERICH, *Crkvena kateheza. Rasprava o fundamentalnoj katehatici*, Katehetski salezijanski centar, Zagreb, 1999., 158-162.

52 BISKUPI JUGOSLAVIJE, *Radosno naviještanje evanđelja i odgoj u vjeri. Temeljne smjernice o obnovi religioznog odgoja i kateheze*, 116.

53 Usp. Valentina Blaženka MANDARIĆ, *Mladi integrirani i(li) marginalizirani*, Glas Koncila, Zagreb, 2009., 295.

54 Usp. CD, br. 30.

55 Marijan BENKOVIĆ, *Prenošenje vjere iz perspektive župnika*, 109.

56 Usp. KONGREGACIJA ZA KLER, *Opći direktorij za katehezu*, Kršćanska sadašnjost – Nacionalni katehetski ured HBK, Zagreb, 2000., br. 224 (dalje: ODK).

57 ODK, br. 224.

58 AA, br. 10.

ni instituti i/ili druge crkvene ustanove formacijskog karaktera od velike su pomoći župnim zajednicama u formaciji voditelja župne kateheze, ali prije svega onih voditelja čiji poziv za ovu plemenitu katehetsku djelatnost izranja iz crkvenosti i života župne zajednice. Vjernici laici koji osjete poziv da se predaju katehetskoj djelatnosti uvelike pomažu Crkvi i njezinim pastirima. Svakako da ovdje ne mislimo kako svećenici imaju „manje katehetskog posla“ nego da u ozračju zajedništva i suradnje s vjernicima laicima obostrano rade u izgradnji župnog zajedništva, a samim time i Crkve.

7. Komplementarnost ključnih čimbenika u katehetskoj pripravi za primanje sakramenta potvrde

Obiteljsku katehezu shvaćamo kao vlastiti roditeljski oblik kateheze djece. Odgoj nije lagana zadaća, pa tako ni odgoj u vjeri. Svako se dijete razvija svojim ritmom, s vlastitim sposobnostima, ukusima i interesima koje je oblikovalo mnoštvo utjecaja. Roditelji se trebaju prema svakom djetetu odnositi pojedinačno i odgajati ga u skladu s njegovom osobnošću,⁵⁹ što uvelike utječe i na pripravu za primanje sakramenta potvrde. Odgoj u vjeri od najranije dobi pripomaže djetetovu shvaćanju i percipiranju vjere, a samim time i uloge koju dobiva primanjem sakramenta potvrde. Međutim, u tom vlastitom obliku roditelji ne bi smjeli biti „prepušteni“ sebi samima. Potrebna im je pomoć župne zajednice. Obiteljska kateheza treba nadopunu u župnoj katehezi, u kojoj djeca i roditelji s drugim kršćanima u župnoj zajednici mogu urasti u zajedništvo vjere.⁶⁰ Velika šansa za katehezu jesu susreti s našim roditeljima prvopričesnika, krizmanika i drugih skupina djece i mladih. Riječ je o susretima koji bi svakako trebali imati katehetsku dimenziju. Župna je zajednica suodgovorna za rast u vjeri naših odraslih vjernika koji imaju veliku potrebu za vjerskim obrazovanjem. Čini nam se da je problem vjerskog neznanja jedan od ključnih problema današnjice. Neki naši pastoralni teolozi ističu kako “susreti roditelja unutar odvijanja ka-

59 Usp. Fernando COROMINAS, *Kako odgajati volju*, 126.

60 Usp. Jadranka GARMAZ – Martina KRAML, *Živjeti od euharistije, Elementi euharistijske kateheze*, 148-149.

teheze djece i mladih mogu biti put k religioznoj obrazovanosti i vjerničkom življenju u obitelji, župnoj zajednici i društvu.⁶¹ „Kada odrasli svjesnije zažive svoju vjeru, postaju najbolji evangelizatori i katehete, dijaloški partneri u odgoju vjere svoje djece. Učvršćenju obosmjerne međugeneracijske kateheze pridonosi, dakako, stručna pomoć župnih kateheta animatora. Obiteljska kateheza ujedno pridonosi tome da odrasli vjernici postanu stvarni subjekti župne zajednice.⁶² U vezi s komplementarnošću obiteljske i župne kateheze, nužno je „voditi računa o osnovnom modelu kateheze u obitelji, koji se odlikuje svojom specifičnošću jer je povezan sa svakidašnjim životom. Radi se o tzv. prigodnoj katehezi u kojoj se evandeoska poruka prenosi u posebne situacije i događaje života.⁶³ Katehetski susreti unutar župne zajednice mogu i trebaju roditeljima osvijestiti njihovu katehetsku zadaću: „Katehetska zadaća roditelja je jedna od naravnih zadaća roditelja. Katehetska zadaća roditelja samo je jedan aspekt njihove roditeljske uloge. Tu se ne radi o dopuni vjeronauka u školi ili župne kateheze, nego daleko više o otkrivanju one, kršćanskim roditeljima dane zadaće, koja je dio njihove roditeljske uloge. Žele li roditelji to ili ne, kršćanski su roditelji nužno pozvani biti katehete svojoj djeci. Katehetskoj zadaći roditelja ne bi trebalo nikada tako pristupati da ju se roditeljima nameće, nego je uvijek roditeljima treba otkrivati, kako bi oni postali svjesni te zadaće!⁶⁴ Voditelji katehetskih susreta unutar župne kateheze trebaju djeci i roditeljima „pružiti jasne smjernice za otkrivanje Božje prisutnosti u obitelji i za kršćanski obiteljski život.⁶⁵ Komplementarnost obiteljske i župne kateheze zasigurno će uroditi željenim plodovima: „Organsko umrežavanje obiteljske kateheze i razvoja struktura župne zajednice integrativni je trenutak u kojem obitelji potiču promjene u župnoj

61 Josip ŠIMUNOVIĆ, *Župna zajednica na početku trećega tisućljeća. Pastoralno-teološka promišljanja o mogućnostima ostvarivanja župnoga pastorala u Republici Hrvatskoj*, 108.

62 Ana Thea FILIPOVIĆ, *U službi zrelosti vjere i rasta osoba. Katehetska i religijskopedagoška promišljanja u suvremenom kontekstu*, 132-133.

63 HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA – NACIONALNI KATEHETSKI URED, *Župna kateheza u obnovi župne zajednice. Plan i program*, 63.

64 Ivica PAŽIN, *Promišljanja o župnoj katehezi*, 401.

65 Jadranka GARMAZ – Martina KRAML, *Živjeti od euharistije, Elementi euharistijske kateheze*, 151.

zajednici.“⁶⁶ Katehetska priprava za primanje sakramenta potvrde u kojoj sudjeluju pripravnici, njihovi roditelji i čitava župna zajednica, privilegirano je mjesto za „buđenje“ uspavane vjere, a samim time i prigoda za „oživljavanje“ kršćanske kulture.

Umjesto zaključka

Člankom se želi poručiti kako je važno ispravno poimanje i shvaćanje uloge obitelji, župe, kateheze u obitelji, kateheze u župi te komplementarnost „obiju kateheza“ u katehetskoj pripravi za primanje sakramenta potvrde. Promišljanje o problematici ključnih čimbenika kateheze dovodi do „mogućnosti rješenja“ nekih pastoralno-katehetskih dilema. Čini nam se da bi se svatko složio s tvrdnjom da su od velike važnosti u katehetskom djelovanju ispravne katehetske postavke. Jedna od ispravnih katehetskih postavki u pripremi za primanje sakramenta potvrde zasigurno je osvješćivanje i „oživljavanje“ kateheze u obitelji. Roditelji trebaju biti svjesni svoje odgovornosti koju ne mogu „delegirati“ ni na koga u odgoju svoje djece, pa tako ni pripremu za primanje sakramenta svete potvrde. U članku se posebno stavljao naglasak na odgovornost i suodgovornost za rast i sazrijevanje u vjeri pripravnika za primanje sakramenta potvrde ne samo roditelja i naših obitelji nego svih članova župne zajednice. Odnosi suradnje i povjerenja te izgradnja zajedništva temeljenog na kršćanskoj ljubavi u župi imperativi su svakom svećeniku i laiku. Župna zajednica koja povezuje mnoge obitelji i kojoj je stalo do svih njezinih članova privući će u „svoje krilo“ i „zadržati“ pripravnike za primanje sakramenta potvrde. U tom je smislu kateheza u obitelji i u župi nezaobilazan čimbenik u pripremi za primanje sakramenta potvrde. Poznavanje vjere, njezino prihvaćanje, slavljenje u zajedništvu pomoći će krizmanicima i u svjedočenju. Bez župne kateheze koja se ostvaruje u konkretnoj župnoj zajednici, kao pripomoći katehezi u obitelji, gotovo da je i nemoguće očekivati bilo kakve pomake u pripravi za primanje sakramenta potvrde. Župna kateheza u svojoj tijesnoj suradnji s liturgijom kadra je pokrenuti i mobilizirati veći-

⁶⁶ Jadranka GARMAZ – Martina KRAML, *Živjeti od euharistije, Elementi euharistijske kateheze*, 152.

nu naših pripravnika za primanje sakramenta potvrde, kao i njihove roditelje. Kada bi svaki član župne zajednice i svaki roditelj znao i doživio smisao svojega poslanja, odgovornosti i suodgovornosti, priprava za primanje sakramenta potvrde u obitelji i u župi urodila bi obilnim plodovima. Pastoral sakramenta potvrde našao bi svoj pravi i puni smisao.

PASTORAL CARE OF THE SACRAMENT OF CONFIRMATION IN THE SECULAR SOCIETY IN RESPECT TO THE CATECHETICAL PREPARATION

Summary

The author presents the sacrament of confirmation in the context of the secular society. The sacrament of confirmation is of a great importance for the mission of the faithful and for their testimony in the world. A reevaluation of the current models of preparation is needed, for they do not involve the young in the life of the Church in an adequate manner. One of the important factors for an additional preparation for the reception of sacraments, is the family catechesis.

The parish catechesis is particularly important, since the family catechesis is losing its primary status in the faith education, although no other type of catechesis can replace it. The catechist in the parish should be a person balanced through his humane, spiritual and professional dimension, and capable for understanding the recipient. The parish community should invest a great effort in the catechetical preparation.

Key words: sacrament of confirmation, preparation, family catechesis, parish community, parish catechesis, catechetical encounters, catechists.